

10 ГОДИНИ
БАДДПО

Никола Абаджиев, председател на БАДДПО

БЪЛГАРСКИЯТ ТРИСТЪЛБОВ ПЕНСИОНЕН МОДЕЛ Е КЛАСИЧЕСКИ И ЧЕСТО Е ПРИМЕР ЗА ДРУГИ ДЪРЖАВИ

(Продължава от стр. 9)

Известно е, че демографските ни проблеми ще се задълбочават с годините и ще дойде време, когато един работещ ще трябва да осигурява издръжката на двама пенсионери, че и на повече. Как се отразява изкривената демографска картина според вас върху допълнително пенсионно осигуряване и къде е разковникът?

Демографските проблеми са глобални и засягат страните от целия свят. Това е най-големият проблем за пенсионноосигурителните системи. Развитието на капиталово-покривните модели на допълнителното доброволно осигуряване е основната алтернатива за преодоляване на този проблем. Защото никоя държавна обществена система не е в състояние да поеме тежестта на демографските проблеми. Затова се търсят пътища за създаване на допълнителни спомагателни системи, за осигуряването на един стабилен доход след пенсионирането, защото старяването на населението издърпва голяма част от националния доход на една нация. Има и други решения, които предстои да се въведат и в

България и които ще бъдат в помощ на решаването на демографския проблем. Такова е например създаването на т.нар. Сребърен фонд, който да подпомага стабилността на държавната част от системата.

Определената съвсем наскоро минимална доходност в задължителните пенсионни фондове за последните две години (от 30.09.2005 г. до 28.09.2007 г.) е 7.73 % на годишна база от управлението на активите на универсалните пенсионни фондове и за професионалните фондове - 8.25 %. Означава ли това, че хората са увеличили най-малко с около 8 на сто спестените си за Дчерни дни пенсионни пари?

Допълнителните пенсионни фондове управляват средствата на осигурените в индивидуални партиди напълно професионално и това им носи стабилна и висока доходност. Тази доходност винаги е доста по-висока даже

от доходността на депозитите в банките. Споменатата от вас доходност е минимално определена от Комисията за финансов надзор за този период. Реално постигнатите резултати са много над тази задължителна норма. За същия двегодишен период постигнатата средна доходност за Професионалните пенсионни фондове е 14.46 %, за Универсалните пенсионни фондове - 13.94%, а за Доброволните пенсионни фондове - 16.35%. Ако говорим пък за максимална постигната доходност за същия период, за ППФ тя е над 17 на сто, за УПФ - 18.30%, и за ДПФ - 21.11 процента. Всичко това показва безалтернативността на допълнителното пенсионно осигуряване като форма на управление на натрупаните пенсионни средства, носеща преки и конкретни ползи за осигурените лица, защото, от една страна, всеки човек натрупва средства чрез внасянето на своите осигурителни вноски в индивидуалната сметка, а от друга страна, тези пари веднага се инвестират и те започват да носят нови пари. Така се стига до така наречения „ефект на снежната топка“. Колкото по-дълго се

търкаля „топката“, състояща се от вноски и допълнителна доходност, толкова по-голяма ще става тя. В крайна сметка от това, което се е натрупало в нея, от това ще се формират и бъдещите пенсии.

Не мога да не засегна като последен и въпроса с предстоящото стартиране от началото на 2008 г. на т.нар. мултифондове. Обяснете, моля ви, простичко какви ще са предимствата на една такава система за инвестиране на средствата на осигурените българи?

Както вече споменах, въвеждането на мултифондовете е друг върхов момент на нашата реформа. Това е създаването на пенсионни фондове, основани на инвестиционни портфейли, които се различават по степента на своя инвестиционен риск. За начало те ще бъдат въведени в доброволното, а впоследствие след достатъчното им апробиране и в допълнителното задължително пенсионно осигуряване. Ще се създадат три вида мултифондове - агресивни, балансиращи и консервативни. Както се вижда, самото им название говори много както за степента на риска, така и за очаквана-

та от тях доходност. Най-важното за това нововъведение е, че всеки човек, който влага парите си в доброволен фонд, в зависимост от своя жизнен хоризонт, както и от желанието си за риск, ще може да решава сам къде и по какъв начин да се инвестират собствените си средства. Нещо повече, осигуреното лице ще може да диверсифицира своя личен портфейл, като вложи своите средства в повече от един мултифонд. Естествено е младите хора, които имат пред себе си много години до своето пенсиониране, ще могат да си позволят да вложат парите си предимно в агресивен фонд, носещ по-голяма печалба, като при това ще поемат по-голям риск. Позрелите хора, приближили се достатъчно до момента на своето пенсиониране, биха могли и трябва да се насочат към балансиращите и консервативните портфейли. Това е така, защото в годините преди пенсиониране трябва да се търси по-голямата сигурност, а не най-високият доход, защото при неправилен избор няма да имат време да реагират на конюнктурата на капиталовия пазар.

За и против застрахователния пул за катастрофични рискове

СВЕТОВНАТА БАНКА ЩЕ ПОКРИЕ ЩЕТИ В РАЗМЕР НА 10 МИЛИАРДА ЛЕВА ПРИ РАЗРУШИТЕЛНО ЗЕМЕТРЕСЕНИЕ В СОФИЯ

(Продължава от стр. 7)

бедствия от 1 януари 2009 г. предвижда законопроектът, който се обсъжда от работната група по въвеждането на Национална катастрофична програма, ръководена от Венелин Узунов и заместник министър на финансите Любомир Дацов. Той трябва да бъде готов до края на месец март 2008 г. Според проекта споменатата застраховка трябва да покрива двата риска - наводнение и земетресение.

Венелин Узунов, председател на Комисията по държавна политика при бедствия и аварии при 40-то НС: „За национална програма за катастрофични рискове започнахме дебат със застрахователите от АБЗ в лицето на Даниела Конова още след наводнения през 2005 г. Тогава застрахователите имаха категоричното желание да си партнират с държавата. По-късно в АБЗ се проведоха множество дебати за и против такава програма и затова така много изостанахме във времето. Едва на 20 юни, когато бе създадена и междуведомствена работна група към МС, на практика започнахме работа за създаване на рамката на закон за катастрофичния пул.

Известно е, че България е силно сеизмична територия - през 1908 г. земетресението в Кресна е определено като най-силното земетресение в Европа. Затова в парламентарната комисия се опитахме да извлечем международен опит в това отношение как е организиран един национален фонд (или програма за компенсиране) на щетите от природни бедствия). Почерпихме опит от 12 държави от Европа и света по какъв начин

се организира застрахователен пул за катастрофични рискове. В различните страни той обхваща различни рискове и се администрира по различен начин. Разбрахме, че в някои държави той е изцяло обществен - т.е. изцяло се ръководи от обществен сектор, в други случаи от застрахователните компании и от обществен сектор. Във Франция обаче след природно бедствие съществува държавен орган, който определя дали дадено събитие се счита за природно бедствие. В Испания съществува задължително застраховане срещу бунтове и граждански размирици. Изследвахме пуловете и на съседните държави, включително Турция - където пул е въведен след унищожителното земетресение от 1999 г., както и в

Румъния, която пострада значително от наводнения през 2005 г. В Румъния влиза в сила Закон за задължително застраховане на недвижимата собственост от 1 юли т.г. Явно е, че световният опит е доста разностранен, затова е добре да се излъчат експерти, с които да коментираме кой от тези модели ще бъде най-добър за България. Земетресението в Турция доказва, че всеки 1 лев, вложен за превенция, спестява поне 10-20 лева след катастрофичното събитие. Тогава държавата не може сама да се справи с обезщетенията и се обръща към гражданите. В Турция например след разрушителното земетресение през 1999 г. 2 млрд. евро за покриване на щетите са осигурени посредством допълнителни данъци, като всеки от 70-те милиона граждани, от пеленачето до стареца, е обложен с по 21.4 евро или по 80 евро на домакинство.“

Парламентарната комисия се

придържа към опита в Румъния.

където се определя застраховка на всеки недвижим имот и лимитът за обезщетения на селски имот е около 3000 евро. Държавните представители смятат да се придържат около тази

цифра. При това положение средната годишна премия, която се плаща за него, е 3,20 - 3.50 евро. За България това прави по 0,53 лв. месечна застраховка за селски имот или около 6 - 10 лева годишно.

За градските недвижими имоти при лимит за обезщетение от 15 000 евро средната премия в Румъния възлиза на 17,40 евро годишно. У нас тези застраховки ще бъдат около 30-40 лв. годишно.

Може би ще има диференцирани премии в зависимост от района - дали е силно сеизмичен - с премии

от 20 лв., или е по-слабо сеизмичен - с премии от 3 до 5 лева.

Трябва да се направи уточнението, че става дума за градски имоти на стойност до 30 000 евро. При имоти, които струват 100-200 хиляди евро, човек се включва в задължителното застраховане за обезщетение до 15 000 евро, а другата част, която се явява над стойността 30 000 евро, всеки собственик застрахова индивидуално, ако сметне за необходимо. Разбира се, само ако застраховката обхване най-малко 70% от съществуващите над 2 милиона частни недвижими имоти, цените ще бъдат актуални.

Засега има уговорка със Световната банка, че при евентуално силно земетресение в София тя ще покрие щети в размер на 10 милиарда лева.

Страниците подготви ИЛЕАНА СТОЯНОВА

СРОДНИ ИЗДАНИЯ - ЗА ЗАСТРАХОВАНЕТО И ОСИГУРЯВАНЕТО

(Продължава от стр. 2)

и е озаглавено: „Редят катастрофичен пул зад гърба на застрахователите“. А подзаглавието гласи: „АБЗ не е поканена в работната група“. Второто интервю е с доц. д-р Григорий Вазов, президент на висшето училище по застраховане и финанси, което и провела Марина Цветкова, със заглавие „На държавата и липсват стратегически мениджъри“. Тази своя теза доц.д-р Вазов развива и в обширното си интервю в днешния брой на в. „Застраховател прес“. Прочетете го, то е много интересно!

В съвсем кратка информация в „Пари“ съобщава чрез броя си от 11 октомври, че „ДЗИ смята да предлага застрахователни услуги в северната ни съседка Румъния“. Но за това няма все още официално заявление и потвърждение от ръководството на ДЗИ, а уведомяването е от Комисията за финансов надзор, направено от Милчо Стоименов, зам.-

председател на комисията.

И няколко информации във в. „КЕШ“ - брой 41/12 октомври 2007 г. - в притурката му „КЕШ ИНВЕСТ“. Две от тях: „Награда за най-добрите в „Дженерали“ - става дума за наградените най-добри агенти, отличени от „Дженерали България Холдинг“, на проведения неотдавна Конгрес на застрахователните агенти. Втората: „По-доходни пенсионни фондове“ - Комисията за финансов надзор е определила 7.73% минимална доходност на годишна база от управлението на активите на универсалните пенсионни фондове (УПФ) за периода от 30.09.2005 г. до 28.09.2007 година. И третата информация гласи: „Стаката спъна и агентите“. И на тази тема нашият вестник е разработил сериозни материали, които ще намерите в днешния му брой.

Основният материал в същия брой 41 на „КЕШ“ в притурката му „КЕШ ИНВЕСТ“ е от

Албена Алексиева „Нова полица „Злополука на спортисти“ и подзаглавие „Туристическа застраховка за планина и море“. Нея сме ви представяли вече по страниците на броеве от в. „Застраховател прес“.

Ще завърша прегледа с две публикации на две от сродните издания. Първата е по-кратка и е във в. „Пари“ от 26 октомври 2007 г. Информацията е озаглавена „Застраховат бизнес за 354 млн. лв.“ Става дума за застрахованите от БАЕЗ доставки за първите 9 месеца на тази година.

А интервюто на Албена Алексиева във в. „КЕШ“, бр. 43 от 26 октомври е с Атанас Симеонов, директор „Техническо застраховане“ в ЗПАД „Булстрад“. Озаглавено е „Строителните застраховки се пренебрегват“, а подзаглавието гласи „Склучват се само за инфраструктурни обекти, ипотекирани имоти или чуждестранни инвестиции“.

Прегледа направил ПЕТЪР АНДАСАРОВ